

ELISABETH VON LÖWENSTEIN (DEN HAAG)
AAN [CONSTANTIJN HUYGENS] [VOORN]
4 JUNI [1642]
3011

Samenvatting: Elisabeth heeft een doos en een brief bij Catharina Zuerius afgegeven. Zij zou een theorbe van Mary Woodhouse hebben meegenomen als deze laatste niet ziek was toen zij Londen verliet. Verder spreekt ze haar zorgen uit over de naderende oorlog in Engeland en vertelt ze over haar verstandhouding met de stadhoudersfamilie.

Datering: Het jaartal ontbreekt in de brief. De omstandigheden lijken op 1642 te wijzen, zoals Worp al heeft aangenomen.

Primaire bron: Londen, Brit. Libr., Ms. Add. 15903, fols. 119-120: brief (dubbelvel, 18x29cm, abcd | -; autograaf).

Vroegere uitgave: Worp 3, nr. 3011, p. 289: gedeelte (<I think you more ... have no sonn.>), rest samengevat.

Namen: Henri de Beringhen; Frederik Hendrik; Karel I; Ferdinando Knightly; Charlotte de la Trémoille (Lady Stranges); Elisabeth van de Palts; Maarten Snoeckaert van Schauburg; Maria Stuart (Princesse royale); Mary Woodhouse (Lady Stafford); Catharina Zuerius.

Plaatsen: England; Londen; Schotland.

Glossarium: theorb (theorbe).

Transcriptie

Sir,

I was fully resouled to have sent you the leter and box Sieur Martien Snucker gave me so much charge of by Sieur Fardinando Knightly, but now, according to your apointment, I have delivered it to your cousin, being glad of the occation to viset you fin children and hous I was so much obliged to, and so I am, [if] ther was any subjet [that] might make me worthy of your liens and remembrance.

I assure you Mylady Staford dos estim you so much that I never meet with her but our discourse was the most of you and what consened you. She told me she ment to send you a theorb and to writ, but when I cam away, she was in her bed and I mist of her commands. Nether she nor anybody did think I wold come, when I did. Being Mylady Strange, | b | who was my best frind, was that day to come to London, I put to sea which vext me extremely. I did not see her and her sweet children, but alas a good schip, excelent compaine, a faire wind - for on that night wisht herselfe at The Hague - wear not to be refused.

In England ther is nothing now spoken of but the troblesom war, which is like to be with Scotland, and without the great mercie of God it wil be the ruen of both the kindoms. Thos officers His Highnes hath lent the king, which evrybody says His Maits taks very kindly, wil find the diverence in the order of thes wars, and the disorder is ther.

Sir, give me leave to tel you the joye to be hear whear evrybody sems to be pleased to see me retourned hath made me commit what wil sem a great estravagance, which was to writ to His Highnes. I know by the | c | Queen's great persuation she meant to make herselfe mery, and His Higns' goodnes, being so wel knowen to me, made me take the presumption to do it for the poscrip. I know the Prince wil knowe the hand that writ it. Oblige me so much, I besech you as humbly, to beg my perdon, for the continuance of His Highnes' favour I shal never dout it, having the sam hart and inclination to serve and honour him and those are deare to him. I ever had and it shal ever be my study to expres the humble thankfulnes I owe them in waiting as oft on the Princesse as I can, and praying for His Highnes'es hapie suckseses.

You think me by this tim a very tedious woman that dare trouble you so much. It must I needs tel I think you more a wich then a prophit: otherwas you wold not laid a wager with me that a lady you and I know should have no sonn. But | d | no more of that tel the time I have the honnor to see you then. I am confident al your wichcraft cannot make me estim more then I dou your merites, which oblige me to be more then liens can expres

your humble servante
E. de Lewenstein.

Hage, the 4 June.

I besech you let me know what His Highens dos and whether he have pardoned me. I wil writ no mor French letters fo fear of poscripts, though non can be more Monsieur Beringams servante then I am.

Vertaling

Mijnheer,

Ik was vast besloten u via de heer Ferdinand ¹Knightly de brief en de doos te zenden die de heer Maarten Snoeckaert [van Schauburg] mij had gegeven met de opdracht die bij u te bezorgen, maar nu heb ik, in overeenstemming met uw aanwijzingen, die afgegeven bij uw nicht [Catharina Zuerius], verheugd over de gelegenheid uw voorbeeldige kinderen en uw mooie huis te bezoeken, zoals ik dat zeer verplicht was en ben, als er iets is dat mij uw woorden en herinnering waardig kan maken.

Ik verzeker u dat ²Lady Stafford u zo hoog acht dat wij elkaar nooit kunnen ontmoeten zonder het meestal over u te hebben en over wat u aangaat. Zij vertelde mij dat zij u een theorbe wilde sturen en schrijven, maar toen ik bij haar kwam lag ze in bed en kon ik haar opdrachten niet in ontvangst nemen. Noch zij noch iemand andere verwachtte mijn komst op het moment. Terwijl ³Lady Stranges, mijn beste vriendin, die dag naar Londen zou komen, ging ik naar zee, wat mij zeer dwars zat. Ik zag noch haar noch haar lieve kinderen, maar - helaas - een goed schip, uitstekend gezelschap [en] een meewind die door iemand die zichzelf in Den Haag wenste niet konden worden geweigerd.

In Engeland wordt slechts gesproken over die nare oorlog met Schotland die op het punt staat uit te breken, en die zonder de grote genade Gods de ondergang van beide koninkrijken zal zijn. De officieren, die Zijne ⁴Hoogheid aan de ⁵koning heeft uitgeleend - wat Zijne ⁶Majesteit zeer waardeert, naar iedereen zegt - zullen het verschil in de manier van oorlogvoeren bemerken, en de wanordelijke manier die daar [in Engeland] is.

Mijnheer, sta mij toe dat de vreugde om hier te zijn, waar iedereen blij lijkt te zijn mij terug te zien, mij iets heeft laten begaan wat een grote uitspatting zal lijken, namelijk te ⁷schrijven aan Zijne Hoogheid. Ik weet door de grote overredingskracht van de ⁸koningin dat zij zichzelf vrolijk wilde maken, en de goedheid van Zijne Hoogheid, die zo goed bekend is, deed mij de vermetelheid nemen dat te doen met het postscriptum. Ik weet dat de ⁹prins de hand zal herkennen die het schreef. Verplicht mij, zo verzoek ik u nederig, om voor mijn vergiffenis te pleiten, want ik zal nooit twijfelen aan het voortduren van Zijne Hoogheids gunst, omdat ik hetzelfde hart en dezelfde inborst heb om hem en hen die hem lief zijn te dienen en te eren. Het was altijd mijn streven en het zal het altijd zijn mijn nederige dank die ik hem verschuldigd ben te tonen door de ¹⁰prinses te dienen zo vaak ik kan, en te bidden voor de goede afloop van Zijne Hoogheids ondernemingen.

U moet mij nu een heel vervelende dame vinden, die u zozeer durft lastig te vallen. Maar ik moet u vertellen dat ik denk dat u eerder een heks dan een profeet bent; anders had u geen weddenschap met mij afgesloten dat een dame [***] die u en ik kennen geen zoon zou krijgen, maar niet meer hierover totdat ik de eer heb u te

1. Knightly was officier in het Staatse leger.

2. Mary Woodhouse.

3. Charlotte de la Trémoille (1599-1664), de vrouw van James Stanley (1596-1651), lord Stranges, later graaf van Derby.

4. Frederik Hendrik.

5. Karel I.

6. Karel I.

7. Postscriptum bij een brief van Elisabeth van Bohemen aan Frederik Hendrik, mei 1642? (verloren?).

8. Elisabeth Stuart, de 'winterkoningin.'

9. Frederik Hendrik.

10. Maria Stuart.

ontmoeten. Ik ben er zeker van dat al uw toverkracht mij uw verdiensten niet meer kan doen hoogachten dan ik al doe, wat mij verplicht meer dan woorden kunnen uitdrukken te zijn

uw nederige dienaar
Elisabeth von Löwenstein.

Den Haag, 4 juni [1642].

Ik verzoek u mij te laten weten wat Zijne Hoogheid doet en of hij mij heeft vergeven. Ik zal geen Franse brieven meer schrijven, uit vrees voor postscripta, hoewel niemand meer de heer [Henri de] Beringhens dienaars kan zijn dan ik ben.
